

A KOVÁCSOKRÓL 1951/3/16

A Kovácsokkal általában semmi bajunk. Sőt! A Kovács Imrékkel azonban különösképen nincs sok szerencsénk.

Magyarságunknak örök büszkesége Amerikában az a bizonyos Kovács Mihály, aki a függetlenségi háboruban mint Washington lovasságának, közelebbről a híres Pulasky-légiónak ezredese halt első magyarként hősi halált befogadó hazánk szabadságáért. Az ő szolgálatra jelentkező jelmondata: "Fidelissimus ad mortem" (hűséggel mindhalálig), szent fogadalmává lett minden tisztességes amerikai magyarnak, akit ez a haza valaha is áldozatra szólított.

Hasonlóképpen örök büszkeségeink azoknak a Kovácsoknak a légiói is, akik mint egyszerű bevándorlók, ha nem is vérükkel, de a verejtékükkel szereztek megbecsülést nevüknek s a magyar fajtának. Az Atlanti oceántól a Csendes óceánig terjedő óriási területen iparban, kereskedelemben s a különböző foglalkozásoknak ezernyi ágában ezernyi Kovács jeleskedik ma is. Fáj tehát, hogy éppen ezzel a névvel kapcsolatban gyűlt meg a bajunk két kivételes Kováccsal, két Imrével.

Az elsőt már-már el is felejtettük. Azt is Imrének hívták s nem is olyan régen itt lelkészkedett a keleti parton. Azzal tette hirhedté magát, hogy valami Magyar Demokratikus Szövetség (vagy mi is volt a neve?) hinarjába keveredett s mint a kommunisták Charlie McCartyja cikkázta be Amerikát és kószoltatta a vörös metelyt tájékozatlan magyarokkal. Nem sokáig. Szereplését olyan általános felháborodás kísérte, hogy vörös barátai is hamarosan elejtették és azóta, állítólag, meg is tért és jelenleg mint turázó előadó lobogtatja az amerikai zászlót. Persze, ma már nem vörös szélben. Eljen hát békességben.

Most egy másik Kovács Imrével van baj. Ez az Imre még talán egy éve sincs, hogy amerikai földre lépett. Író és politikus ő, akit a Free Europe Committee vett szárnyai alá és foglalkoztat a Voice of America leadásain is, sőt ezenfelül még a Magyar Nemzeti Bizottmányoknak is tagja s tájékoztatási osztályának alnöke. Mint író, többek között szerzője annak a "Néma forradalom" című könyvnek, mely annakidején Magyarországon nagy feltűnést keltett és ha jól emlékszünk, még törvényszéki eljárást is vont maga után. Ezzel a könyvvel mi nem kívánunk vitatkozni. Akik értenek hozzá, azt mondják, jó könyv volt. A hajdani magyar szabad sajtónak szókimondó terméke. Szerzőjéről is hajlandók vagyunk osztani az elfogulatlan kritikusok véleményét, amely szerint jó írónak bizonyult. Hogy aztán politikusnak odaát milyen volt, arról is hírelt egy s más, de megítélésében az illetékességet nem igényeljük. Azt majd egy felszabadult Magyarország közvéleménye dönti el, ha elég szerencsés lesz ez a Kovács Imre ahhoz, hogy ügyét ott prezentálhatja.

Ami azonban a mi ügyünk vele, annak amerikai aktualitása van. Cikket írt ugyanis ez az író-politikus Kovács Imre egy emigrációs kiadványba, amit egyik amerikai magyar hetilap is leköszölt és abban olyan mondatokat írt le, amelyek méltán háboríthatják fel nemcsak új hazáját, szerető magyarságunkat, de

szélesebb körben azt az amerikai közvéleményt is, amely a magyarországi politikai menekültekkel szemben mind jobban és jobban erősödő megértést és rokonszenvet mutat. Egy harmadrangú lírikushoz is illetlen és minden amerikaiira sértő, nyegle kilengések után nem kevesebbet árul el Kovács Imre, mint azt, hogy kétségei vannak Amerika öszinteségét illetően a kis népek jövőbeli függetlenségével kapcsolatban; nincs meglepődve az azal a móddal, ahogyan az Egyesült Államok a nemzetiségi kérdést kezeli; az automataokban, hot dog-ban, vadnyugati romantikában, Coca-Cola reklámokban, rágógumiban, köpködésben fedezi fel könyörtelen jeleit annak a "modern civilizációnak, amely — szerinte — az amerikanizmusban teljesedett ki" és — magyarán mondva — ettől félti a világot. De mond ennél súlyosabb dolgokat is. Azt is, hogy "Amerika (ugyan) szemben áll a bolsevizmussal, csak nem tud mit ajánlani helyébe" és hogy "a nyugati világból hiányzik a teremtő, alkotó légtér", nem is szólva az ideológia, szellem és lélekről, amelyek szerinte végzetesen és úgy látszik, kizárólag "európai dolgok" s így nem csoda, hogy ő — már mint Kovács Imre — honvágyat érez, nem is anyyira Magyarország, mint "Svájc, Zürich, Franciaország és Páris után."

Nos, a honvágyat mi megértjük. Valamennyien szenvedtünk és talán — ha nem is hasonló okokból — némelyikünk még ma is szenved abban. Ezen régebben is lehetett és még ma is lehet segíteni. Ez kinek-kinek egyéni dolga. Kielégítéséhez, legalább is ami Európa nyugatát illeti, mindössze hajójegyre van szükség. Ezt Kovács Imre is megszerezheti. Amit nehezményezünk, az a beállítás ferdesége, a modor és a hang, amivel honvágyát alátámasztja. Ez a beállítás olyan Bolond Istók Debreceenbe kukkantás-féle fércmunka és minden, csak nem érett "politikus" írás. Kovács tehát lehet kitűnő író, de politikából ez alkalommal elégtelenre vizsgázott.

A szólásszabadság hazájában élünk. Az amerikai közvélemény szokva van a kritikához. Még vendégektől, menekültektől is elfogadja, sok esetben szívesen is veszi, ha abból megértést, méltánylást és jóindulatot is lát. Kovács írásában azonban ilyet nem igen lehet felfedezni. Aztán meg van egy másik mérték is, ami alá állítja a kritikust. Ez a nagyság mértéke. Kossuth is kritizált, sőt a demokráciát interpretálta az amerikai demokráciák számára. Kossuth azonban nagy volt...

Mi hajlandók vagyunk Kovács Imre írását nagyjában annak a lelkiállapotnak tudni be, amiben nem egy menekült szenved: a talajvesztettség egy olyan trance-ának, amiben elkövetett írásművek ab ovo nélkülözik a komolyan számbavehetős feltevéleit. Ha viszont ez így van, akkor a legkevesebb, ami Kovács Imrének, ugy az írónak, mint különösen a politikusnak, multhatatlan kötelessége, hogy a nyilvánosság előtt olyan magyarázatát adja írásának, amely a legszélesebb körben megnyugvást kelthet. Próbáljon meg nagyobb lenni önmagánál. Néha még ez is sikerül. Mert ha nem, következményeit viselnie kell s ezek esetleg súlyosak is lehetnek olyan emberre, aki itt

szélesebb körben azt az amerikai közvéleményt is, amely a magyarországi politikai menekültekkel szemben mind jobban és jobban erősödő megértést és rokonszenvet mutat. Egy harmadrangú lírikushoz is illetlen és minden amerikaira sértő, nyegle kilengések után nem kevesebbet árul el Kovács Imre, mint azt, hogy kétségei vannak Amerika őszinteségét illetően a kis népek jövőbeli függetlenségével kapcsolatban; nincs megelégedve azal a móddal, ahogyan az Egyesült Államok a nemzetiségi kérdést kezeli; az automatákban, hot dog-ban, vadnyugati romantikában, Coca-Cola reklámokban, rágógumiban, köpködésben fedezi fel könyörtelen jeleit annak a "modern civilizációnak, amely — szerinte — az amerikanizmusban teljesedett ki" és — magyarán mondva — ettől félti a világot. De mond ennél súlyosabb dolgokat is. Azt is, hogy "Amerika (ugyan) szemben áll a bolsevizmussal, csak nem tud mit ajánlani helyébe" és hogy "a nyugati világból hiányzik a teremtő, alkotó léggör", nem is szólva az ideológia, szellem és lélekről, amelyek szerinte végzetesen és úgy látszik, kizárólag "európai dolgok" s így nem csoda, hogy ő — már mint Kovács Imre —

bizonyos vonatkozásban a némaságra kárhoztatott magyar népet is képviseli. Mi, amerikai magyarok, nem szeretünk a fórumon olyan ágálókat látni, akiknek meggondolatlan viselkedése ártalmára lehet a másféle Kovácsok, minden magyarok keservesen megszerzett és megtartott becsületének. Nem, különösen most, amikor minden megszólaló magyarról egyesek annyira hajlandók minden magyarra következtetni.

A "Néma forradalom" szerzője ez alkalommal alaposan elszólta magát. Ha már megtette, nem burkolózhatik további némaságba.

